Ο Λαζάρ Πιτκοβίτς ήταν μόλις 14 ετών, όταν η αστυνομία του Παρισιού χτύπησε την πόρτα του σπιτιού του το πρωί της 16ης Ιουλίου 1942. Μαζί με την οικογένειά του, στριμώχτηκε σε ένα λεωφορείο και μεταφέρθηκε στο "Vélodrome d' Hiver", Βελ ντ' Ιβ. Τις επόμενες δύο ημέρες, περίπου 8.000 άλλοι Εβραίοι από το Παρίσι και τις γύρω κοινότητες μεταφέρονται στο δημοφιλές ποδηλατοδρόμιο κοντά στον Πύργο του Άιφελ. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ξένα διαβατήρια, επειδή η γαλλική κυβέρνηση δεν θέλει ακόμη να εκδώσει γηγενείς Γάλλους στους Ναζί. Οι συνθήκες εκεί είναι άθλιες - δεν υπάρχει ούτε νερό, ούτε φαγητό, ούτε τουαλέτες.

Ο Λαζάρ Πιτκοβίτς αντιλαμβάνεται πολύ σύντομα ότι όλο αυτό δεν θα έχει αίσιο τέλος. Διαισθάνεται ότι έχει μία ευκαιρία να ξεφύγει, όταν το μεσημέρι της 16ης Ιουλίου, ξεκινούν ταραχές κοντά στην είσοδο του γκέτο: απέναντι βρίσκεται ένα παντοπωλείο. Οι μητέρες που δεν έχουν φαγητό για τα παιδιά τους από το πρωί διαμαρτύρονται δυνατά και πείθουν τους φύλακες να τις αφήσουν να αγοράσουν γάλα και νερό. Μέσα στη γενική αναταραχή, ο Λαζάρ δραπετεύει, σκίζει το κίτρινο αστέρι από το παλτό του και κατευθύνεται ήρεμα προς το σταθμό του μετρό "Grenelle" (που μετονομάστηκε σε "Bir-Hakeim" το 1949). Δεν θα ξαναδεί ποτέ τους γονείς του και την αδελφή του Φάιγκα, οι οποίοι κατέληξαν στο στρατόπεδο εξόντωσης, στο Άουσβιτς - όπως ακριβώς οι γυναίκες που είχαν σπεύσει στο παντοπωλείο και επέστρεψαν.

Από την 1η Ιουλίου έως τις 7 Νοεμβρίου 2022, το Μουσείο Ολοκαυτώματος του Παρισιού Mémorial de la Shoah, δηλαδή Μνήμες της Σοά, διοργανώνει μία ειδική έκθεση για να τιμήσει τα γεγονότα του Ιουλίου 1942, που έμειναν στα βιβλία της γαλλικής ιστορίας ως "La Rafle du Vel d' Hiv". Ήταν η μεγαλύτερη μαζική σύλληψη Εβραίων στη Γαλλία κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Στις 16 και 17 Ιουλίου συνελήφθησαν συνολικά 12.884 άτομα, μεταξύ των οποίων 4.000 παιδιά: οι οικογένειες οδηγήθηκαν πρώτα στο Βελ ντ' Ιβ. Τις επόμενες εβδομάδες μεταφέρθηκαν στο Άουσβιτς - οι περισσότεροι από αυτούς δολοφονήθηκαν στους θαλάμους αερίων. Μόνο μερικές εκατοντάδες ενήλικες επέστρεψαν στο τέλος του πολέμου – ωστόσο ανάμεσά τους δεν ήταν κανένα από τα παιδιά που κατέληξαν εκεί.

Η ευθύνη της Γαλλίας για τις συλλήψεις του Βελ ντ' Ιβ παρέμεινε για μεγάλο χρονικό διάστημα θέμα ταμπού. Ούτε ο πρώην αντιστασιακός και μετέπειτα πρόεδρος Σαρλ ντε Γκωλ ούτε οι άμεσοι διάδοχοί του στο Μέγαρο των Ηλυσίων ήταν πρόθυμοι να μιλήσουν και να αναγνωρίσουν το ρόλο των γαλλικών αρχών στον εκτοπισμό των Εβραίων της Γαλλίας. Υποστήριξαν άλλωστε ότι το καθεστώς του Βισύ δεν εκπροσωπούσε τη Γαλλία. Μόλις το 1995 ο τότε πρόεδρος Ζακ Σιράκ αναγνώρισε την «απεριόριστη ευθύνη» της Γαλλίας έναντι των θυμάτων, καθώς «ο γαλλικός λαός και το γαλλικό κράτος» είχαν υποστηρίξει την «εγκληματική τρέλα των κατακτητών».

25 χρόνια μετά, ένα βιβλίο συγκλονίζει το κοινό

Μετά το τέλος του πολέμου, η Γαλλία αρχικά δεν παραδέχθηκε τη συνενοχή της στον εκτοπισμό και εν τέλει τον θάνατο των ανθρώπων αυτών. Με το βιβλίο «Η μεγάλη συγκέντρωση στο Βελ ντ' Ιβ» των πρώην κομμουνιστών και αγωνιστών της αντίστασης Κλωντ Λεβί και Πωλ Τιγιάρ, που δημοσιεύτηκε το 1968, έγινε η πρώτη αναφορά στο ρόλο της κυβέρνησης Βισύ και τη συνεργασία της με τους Ναζί,

Phoca PDF

καθώς και στο ρόλο της γαλλικής αστυνομίας.

Η ζήτηση για το βιβλίο ήταν τεράστια. Η δημοφιλής εφημερίδα Le Nouveau Candide δημοσίευσε αποσπάσματα και ζήτησε από τον 29χρονο τότε εικονογράφο Ζαν Καμπύ, γνωστό ως Cabu, να τα εικονογραφήσει, καθώς υπάρχει μόνο μία γνωστή φωτογραφία από τα γεγονότα. Το αποτέλεσμα ήταν 16 απλά, αλλά εξαιρετικά εντυπωσιακά ασπρόμαυρα σχέδια, τα οποία εκτίθενται τώρα για πρώτη φορά στο κοινό. Ο Cabu δολοφονήθηκε κατά την επίθεση στη σατιρική εφημερίδα Charlie Hebdo στο Παρίσι στις 7 Ιανουαρίου 2015.

Και σήμερα;

Αφού δραπετεύει από το Βελοντρόμ, ο Λαζάρ Πιτκοβίτς καταφθάνει στη Λυών, όπου οργανώνεται στην Αντίσταση. Συλλαμβάνεται τρεις φορές από την Γκεστάπο πριν από το τέλος του πολέμου - κάθε φορά καταφέρνει να δραπετεύσει. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο, είναι ένας από τους νεότερους που τιμήθηκαν από τον Πρόεδρο Σαρλ ντε Γκωλ με το "Παράσημο της Απελευθέρωσης", μια αναγνώριση για το ρόλο τους στον αγώνα για την απελευθέρωση της Γαλλίας. Ο Πιτκοβίτς πέθανε στο Παρίσι το 2004.

Το "Vélodrome d' Hiver" κατεδαφίστηκε το 1959. Σήμερα, σπίτια και ένα κτίριο του γαλλικού υπουργείου Εσωτερικών ορθώνονται σ' εκείνο το σημείο στο Quai des Grenelles. Από το 1994 βρίσκεται εκεί ένα μνημείο για να θυμίζει τα τρομερά γεγονότα του 1942. Οι περισσότεροι αυτόπτες μάρτυρες έχουν στο μεταξύ πεθάνει, ωστόσο εκθέσεις όπως αυτή στο Μουσείο του Ολοκαυτώματος, διατηρούν τη μνήμη τους ζωντανή.

ΠΗΓΗ: ιστοσελίδα TVXS, 16.7.2022

Phoca PDF